

Nr 122.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förstärkning av vissa anslag under femte huvudtiteln; given Stockholms slott den 11 februari 1938.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 februari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

Inom socialdepartementet föreligga framställningar från vissa ämbetsverk rörande medelsbehov, som med de för innevarande budgetår anvisade anslagen icke kunna tillgodoses. Vid den anmälan av dessa framställningar — i den mån desamma böra underställas riksdagen — som jag nu går att göra, har jag för avsikt att behandla de olika ärendena punktvis i den ordning respektive anslag ingå under femte huvudtiteln.

1:o **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** I gällande avlöningsstat för socialstyrelsen är, bland annat, upp-

tagen en post till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal å 150,000 kronor. Därjämte finnes under särskild punkt anvisat ett anslag till avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar å 15,000 kronor, vilket belopp styrelsen under första halvåret 1938 äger disponera i enlighet med de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t må meddelas för varje särskilt fall. Vidare har Kungl. Maj:t den 10 september 1937 — med anledning av en av socialstyrelsen gjord framställning om förstärkning av vissa arbetskrafter hos styrelsen på grund av den nya utlänningslagstiftningen och inrättandet av styrelsens byrå för utlänningsärenden — förklarat hinder icke möta för styrelsen att, i den mån så funnes oundgängligen påkallat, inom den i framställningen angivna kostnadsramen — 5,000 kronor — anställa personal för ändamålet. Till täckande av kostnaderna härför har Kungl. Maj:t förklarat sig framdeles vilja anvisa medel.

I skrivelse den 26 januari 1938 har *socialstyrelsen* anmält behov av ytterligare medel under innevarande budgetår till förstärkning av posten till grundavlöningar m. m. Styrelsen har därvid till en början uppehållit sig vid den personalökning, som under den hittills gångna delen av budgetåret påkallats, samt dessa åtgärders inverkan på belastningen av nämnda post. Styrelsen har i sådant avseende framhållit bland annat följande.

För tiden 1 juli—31 december 1937 hade belastningen å förenämnda anslagspost å 150,000 kronor till grundavlöningar m. m. utgjort 93,731 kronor 82 öre, vilket belopp med ungefär 15,000 kronor överstege det belopp, som av Kungl. Maj:t beräknats under samma tid komma att åtgå för ändamålet (propositionen nr 266/1937 angående socialstyrelsens organisation m. m., sid. 192).

Den ifrågavarande merbelastningen berodde väsentligen på den avsevärda utökning av utredningsbyråns biträdespersonal, som befunnits nödvändig för utförandet av ett flertal omfattande statistiska specialutredningar, vilka senaste halvåret åvilat denna byrå. Förutom de löpande större statistiska utredningarna rörande löneförhållanden och byggnadsverksamhet m. m. hade utredningsbyrån sålunda handhaft hushållskostnadsundersökningen avseende lantarbetare och småbrukare, undersökningar rörande åtgärder till förbättring av lantarbetarnas löneställning, rörande privatanställdas arbetstid och löneförhållanden, rörande semesterförhållandena för vissa anställda i allmän och enskild tjänst samt rörande bagerilagens verkningar och arbetstidsförhållandena för viss hotell-, restaurang- och kafépersonal. Dessutom hade övergången till statistisk bearbetning medelst Hollerithmaskiner erfordrat, att viss del av biträdespersonalen under tjänstgöringstiden utbildades i stansning av hålkort m. m. Först vid årsskiftet hade byråns tillfälliga personal ansetts kunna minskas med ett tiotal befattningshavare.

Till belysning av lönekostnaderna under senare hälften av år 1937 för — bortsett från byråchefen — hela den å utredningsbyrån sysselsatta personalen har styrelsen verkställt en undersökning, utvisande, att dessa kostnader sammanlagt uppgått till något över 72,000 kronor, varav för byråns ordinarie arbetsuppgifter beräknats cirka 26,600 kronor och för specialundersökningar inemot 45,500 kronor. Enligt gällande arbetsplaner hade även ordi-

narie eller extra ordinarie personal i viss utsträckning anlåtats för utförandet av sådana specialundersökningar. Styrelsen har vidare anfört:

Utöver de å styrelsens stat upptagna avlöningsbeloppen, som under senare halvåret 1937 för utredningsbyråns del approximativt kunnat uppskattas till 42,000 kronor (inklusive dyrtidstillägg) hade till byråns disposition under samma tid stått ett belopp av 17,008 kronor, utgörande särskilt beviljade medel för vissa av specialundersökningarna. Det sammanlagda anslagsbeloppet, cirka 59,000 kronor, hade sålunda understigit de verkliga totalkostnaderna för byrån med ungefär 13,000 kronor.

För närvarande uppginge — framhåller socialstyrelsen vidare — de befattningshavare inom ämbetsverket, vilka beräknades regelmässigt uppbära avlöning ur anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, till ett sammanlagt antal av 77, medan motsvarande antalet tjänstemän enligt förenämnda proposition beräknats till 58. Härvidlag gällde emellertid, att i den i propositionen intagna tablån icke medtagits de amanuenser och skrivbiträden, som skulle avlönas ur reservationsanslaget till större statistiska specialundersökningar, liksom ej heller viss annan personal — å utlänningsbyrån — vilken efter Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 10 september 1937 särskilt anstälts. Av dessa anledningar berodde väsentligen differensen mellan den av Kungl. Maj:t beräknade personalstaten och den nu faktiskt anställda personalen.

Under framhållande av att någon nämnvärd inskränkning av denna personal icke för närvarande kunde ifrågakomma, har styrelsen upptagit till behandling det ytterligare medelsbehov, varmed man under innevarande budgetår hade att räkna för sagda personals avlöning. Styrelsen har därvid yttrat:

Om hänsyn toges till de besparingar, som kunde förväntas uppstå till följd av förordnanden — vid semester, sjukledighet m. m. — å tjänster å ordinarie och extra stat, syntes, såvitt nu kunde bedömas, utgifterna för grundavlöningar till ifrågavarande icke-ordinarie personal under första halvåret 1938 böra beräknas till lägst 84,000 kronor, varav cirka 50,000 kronor enbart för personalen å utrednings- och utlänningsbyråerna. Till bestridande av hithörande avlöningskostnader syntes högst kunna disponeras ett sammanlagt belopp av inemot 77,000 kronor.

Styrelsen hade därvid ansett sig böra räkna med tillstånd av Kungl. Maj:t att taga hela reservationsanslaget å 15,000 kronor i anspråk till grundavlöningar jämte i förekommande fall avlöningsförhöjningar och särskilda löneförmåner åt den icke-ordinarie personal, som användes för utförande av tidigare angivna specialundersökningar. Vidare hade beräknats, att de särskilda medel, som Kungl. Maj:t i anledning av förenämnda beslut den 10 september 1937 framdeles, efter framställning av socialstyrelsen, komme att anvisa till täckande av kostnader för avlöning åt extra personal å utlänningsbyrån, finge såsom tillägg till anslagsposten till grundavlöningar m. m. åt övrig icke-ordinarie personal disponeras enbart för sådana avlöningar.

Det till styrelsens förfogande stående anslagsbeloppet skulle under dessa förutsättningar understiga de uppskattade utgifterna för den nu anställda icke-ordinarie personalens grundavlöningar under återstoden av löpande budgetåret med något över 7,000 kronor.

Vidare har socialstyrelsen uppgivit, att en utökning av den icke-ordinarie personalen å vissa avdelningar befunnits bliva nödvändig under återstoden av innevarande budgetår. Att dessa nya behov icke anmälts tidigare, vid framläggandet av förslag till anslagsäskanden för styrelsens verksamhet eller eljest, berodde därpå, att de dels icke kunnat förutses, dels icke låtit sig närmare överblicka och beräkna förrän efter den nu genomförda omorganisationen. De sålunda behövlige personalökningarna berörde närmast följande byråer, nämligen fattigvårdsbyrån, statistiska byrån och utlänningsbyrån. Styrelsen har härutinnan anfört bland annat:

Vad först anginge den nu helt nyinrättade fattigvårdsbyrån, ville styrelsen erinra, att byrån — enligt Kungl. Maj:ts förslag i ämnet — för handhavandet av kansligöromål och dylikt å avdelningen för fattigvård och barnavård samt skyddshemsinspektionen tilldelats allenast ett kanslibitråde och ett extra ordinarie kontorsbiträde. Bland de göromål, som för närvarande ålåg denna personal, märktes följande.

Av de i diariet över inspektörsärenden antecknade ärendena (948 år 1937) remitterades en del till fattigvårdsinspektionens arkitekt, fattigvårds- och barnavårdskonsulenter, fattigvårdsstyrelser, barnavårdsnämnder m. fl. Fler-talet ärenden plögade föranleda en eller flera utgående skrivelser.

Vid granskning av konsulenternas reseräkningar skulle tillses, att resorna företagits i enlighet med de av inspektören fastställda resplanerna. Sedan inspektören attesterat räkningarna, översändes dessa till vederbörande länsstyrelser. Av konsulenterna ingivna rapporter över besök i kommunerna antecknades å kommunkort och inlades därefter i särskilda för respektive kommuner avsedda dossierer. Under år 1937 hade till inspektionen inkommit ungefär 1,050 rapporter, vilka emellertid ännu icke hunnit behandlas i angiven ordning.

Även beträffande Kungl. Maj:ts beslut rörande lån för uppförande eller förbättring av ålderdomshem samt länsstyrelsernas beslut rörande reglering av vissa befattningar vid ålderdomshem och kommunala barnhem gjordes anteckning å kommunkorten, varefter handlingarna inlades i förenämnda dossierer.

Över enskilda barnhem och förlossningshem fördes särskilt kortregister, vari antecknades medicinalstyrelsens och länsstyrelsernas beslut i ärenden avseende sådana hem m. m.

I diariet över efterlysningar hade år 1937 antecknats 418 ärenden. Dessa ärenden hade under senaste halvåret företett en relativt stark stegring.

Härtill komme vissa andra uppgifter, exempelvis distribuering av utgivna publikationer, utskrift och expediering av diverse cirkulärskrivelser, uppsortering och inläggning i kommunkonvoluten av tidningsurklipp rörande fattigvården och barnvården i kommunerna m. m.

I skyddshemsinspektörens diarium funnes för år 1937 antecknade 489 ärenden. En avsevärd utvidgning av hithörande arbetsuppgifter kunde med säkerhet påräknas till följd av det vid 1938 års ingång genomförda förstatligandet av skyddshemmen. För handhavandet av därmed sammanhängande kansligöromål syntes erfordras minst ett skrivbiträde.

Med hänsyn till arten och omfattningen av ifrågavarande arbetsuppgifter funne styrelsen det synnerligen angeläget, att en personalförstärkning å fattigvårdsbyrån nu komme till stånd, förslagsvis tills vidare med ett biträde, intill dess närmare erfarenheter vunnits.

Beträffande den erforderliga personalökningen å den statistiska byrån

har socialstyrelsen inledningsvis framhållit, att det i samband med överflyttandet till styrelsen från statistiska centralbyrån av fattigvårds- och barnavårdsstatistiken företagits vissa beräkningar rörande personalbehovet för dessa statistikgrenar. Resultatet av beräkningarna hade visat sig avsevärt avvika från tidigare tillgängliga uppgifter i denna fråga. Styrelsen har härom anfört följande.

I det av landshövdingen Karl Tiselius den 30 juni 1936 avgivna sakkunnigbetänkandet om socialstyrelsens omorganisation hade fattigvårds- och barnavårdsstatistiken — under förutsättning att densamma efter överflyttningen till socialstyrelsen finge ungefär samma omfattning som hittills — beräknats kräva en personalstyrka av en amanuens, ett ordinarie kanslibitråde och ett extra skrivbiträde. I sitt yttrande över nämnda betänkande hade emellertid statistiska centralbyrån meddelat, att planläggningen och ledningen av ifrågavarande arbete samt utarbetandet av den årliga berättelsen över fattigvården personligen omhänderhafts av en av statistiska centralbyråns byråchefer med biträde av — i årligt genomsnitt — en aktuarie eller amanuens och fyra biträden. Av de sistnämnda hade ett ordinarie kanslibitråde och ett ordinarie skrivbiträde varit oavbrutet sysselsatta vid ifrågavarande grenar av statistiken, medan övrig arbetskraft utgjorts av extra ordinarie personal i skrivbiträdesgraden eller ordinarie personal, som endast tidvis sysselsatts med dessa arbeten.

Under återopande av bland annat statistiska centralbyråns uttalande hade socialstyrelsen för egen del anfört, att för den närmaste ledningen av här ifrågavarande arbetsuppgifter borde avses åtminstone en ordinarie aktuarie och en amanuens samt att personalen i övrigt borde utgöras av fyra kvinnliga biträden, därunder ett ordinarie kanslibitråde och två ordinarie kontorsbiträden.

Vid uppskattningen i 1937 års statsverksproposition (sjunde huvudtiteln, sid. 18) av medelsbehovet under budgetåret 1937/1938 för statistiska centralbyrån hade chefen för finansdepartementet efter samråd med chefen för socialdepartementet beräknat, att, med anledning av fattigvårds- och barnavårdsstatistikens övertagande av socialstyrelsen, från centralbyrån till socialstyrelsen borde överflyttas 1 amanuens i 18:e lönegraden, 1 kanslibitråde i lönegrad B 7, 1 kontorsbiträde i lönegrad B 4 och en extra ordinarie skrivbiträdestjänst i 2:a lönegraden. Vad departementscheferna i detta avseende föreslagit godkändes av riksdagen. Utöver den sakkunniges förslag till personal å fattigvårds- och barnavårdsstatistiken hade sålunda socialstyrelsen för densamma tilldelats 1 ordinarie kontorsbiträde.

När arbetet med denna statistik påbörjats inom socialstyrelsen, hade det emellertid framgått, att personalbehovet blivit alltför knappt tillmätt. Socialstyrelsen hade från statistiska centralbyrån införskaffat utdrag ur den liggare över arbetsåtgången för vissa statistikgrenar, vilken sedan flera år fördes å centralbyrån. Utdragen avsåge fattigvårdsstatistiken för år 1935 och barnavårdsstatistiken för år 1934, således de senast färdigbearbetade årgångarna av respektive grenar. En granskning av dessa uppgifter hade lett till det slutliga resultatet, att de båda statistikgrenarna årligen krävde tillhoppa 6,1 arbetsår, vilket motsvarade en personal av minst 6 personer eller minst en aktuarie eller amanuens och 5 kvinnliga biträden. Den betydande försening, som fattigvårdsstatistiken för närvarande företedde, i det att årgång 1935 utkommit från trycket först vid årsskiftet 1937/1938, syntes giva vid handen, att även denna personal varit för knappt tilltagen. Huruvida den gjorda

beräkningen avveke från den av statistiska centralbyrån själv tidigare meddelade på grund av att centralbyrån byggt på erfarenheten från bearbetningen av ett flertal årgångar eller av annat skäl, ville socialstyrelsen i detta samband lämna därhän. Tydligt vore i varje fall, att den överförda personalstyrkan vore otillräcklig.

Rörande omfattningen av den erforderliga personalförstärkningen på statistiska byrån har socialstyrelsen anfört:

Oavsett denna disproportion mellan det årliga genomsnittet av konstaterad arbetsåtgång och till styrelsens förfogande ställda arbetskrafter syntes den ofrånkomliga ojämnheten i personalbehov, som sammanhängde med barnavårdsstatistikens infallande vart tredje år, komma att bereda styrelsen vissa svårigheter vid användningen av de per budgetår beräknade avlöningsanslagen. Sålunda anmälde sig under senare delen av innevarande och under hela nästkommande budgetår behov av arbetskraft för barnavårdsstatistiken. För utjämning härvidlag samt som kompensation för den, enligt vad ovan visats, alltför lågt beräknade personalstyrkan för fattigvårds- och barnavårdsstatistiken över huvud taget syntes det styrelsen ofrånkomligt, att medel till anställande snarast möjligt av ytterligare fyra extra skrivbiträden (å 148 kronor per månad) måtte ställas till styrelsens förfogande för återstoden av innevarande budgetår och för hela budgetåret 1938/1939. Det syntes vidare vara synnerligen önskvärt att söka aktualisera ifrågavarande statistikgrenar genom att avarbeta den förefintliga arbetsbalansen. Detta syntes lämpligast ske på så sätt, att både 1936 och 1937 års fattigvårdsstatistik (tillika med 1937 års barnavårdsstatistik) utgäves såvitt möjligt under de närmaste tolv månaderna. För att kunna realisera detta önskemål krävdes emellertid därjämte en tillfällig förstärkning av arbetskrafterna, motsvarande två extra skrivbiträden under återstoden av innevarande och hela nästkommande budgetår.

Beträffande slutligen utlänningsbyråns behov av ökad personal under innevarande budgetår har socialstyrelsen framhållit följande.

Efter den tidpunkt under förra året, vid vilken statsmakterna tagit ställning till frågan om en reviderad främlingskontroll, hade en avsevärd ökning inträtt i främlingsärendenas antal. Ökningen hade främst givit sig tillkänna genom ett starkt stegradt antal anmälningar om utlännings inresa i riket och utlännings härbärgerande under vistelse härstädes. Orsaken därtill hade varit den ovanligt starka resandeströmmen till Sverige under sommaren 1937.

Statens polisbyrå för övervakande av utlännningar, vilken intill årsskiftet 1937/1938 handhaft den centrala tekniska främlingskontrollen, hade med sina för ändamålet disponibla arbetskrafter icke varit tillräckligt rustad att möta den sålunda inträdda stegringen, varför en avsevärd försening inträtt i byråns arbete. Den fortlöpande tillsyn över vissa utlännningar här i landet, som skulle utövas med tillhjälp av byråns s. k. förfallregister m. m., hade sålunda under de senaste sex månaderna måst i avsevärd mån eftersättas, varför möjlighet icke förefunnits att kontrollera, att tiderna för medgivna uppehålls- och arbetstillstånd ej överskridits. Erfarenheten syntes giva vid handen, att en dylik balans icke kunde undanröjas med mindre tre skrivbiträden anställdes för en tid av 4 à 5 månader, förslagsvis under tiden från och med den 1 februari till och med juni månads utgång.

En sammanställning av de beräknade merkostnader till grundavlöningar för innevarande budgetår, som föranledas av socialstyrelsens förevarande

förslag till personalökning å fattigvårdsbyrån, statistiska byrån och utlänningsbyrån, ger enligt styrelsen vid handen, att för ändamålet skulle erfordras ett ungefärligt belopp av 7,500 kronor.

Under hänvisning till det anförda har styrelsen hemställt, att posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal måtte för budgetåret 1937/1938 förstärkas med (7,000 + 7,500) 14,500 kronor.

För socialstyrelsen har det icke varit möjligt att klart överblicka omfattningen av erforderligt personalbehov efter omorganisationen. Den lämnade redogörelsen giver oförtydligt vid handen, att i olika avseenden en personalförstärkning är nödvändig, därest föreliggande arbetsuppgifter skola kunna i behörig ordning fullgöras. Detta gäller främst utlänningsbyrån, beträffande vilken den nya lagstiftningen gjort det vanskligare än i fråga om ämbetsverket i övrigt att på förhand beräkna antalet behöfliga befattningshavare. Och vad angår fattigvårds- och barnavårdsstatistiken, synes det med hänsyn till angelägenheten av att sagda statistik utan dröjsmål bearbetas — jag vill erinra om den pågående utredningen rörande socialvården — av vikt, att ämbetsverket beredes tillgång till oundgänglig personalförstärkning. Jämväl i övrigt torde anledning till erinran mot styrelsens krav icke föreligga.

*Departements-
chefen.*

I fråga om behovet av erforderligt förstärkningsanslag har styrelsen angivit detta till 14,500 kronor. Emellertid har härvid icke tagits i betraktande, att Kungl. Maj:t — såsom antytts — tidigare funnit sig nödsakad medgiva en förstärkning av utlänningsbyråns personal, som beräknats draga en kostnad av högst 5,000 kronor. Uppenbarligen bör vid äskande av förstärkning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för innevarande budgetår sagda belopp jämväl tagas i beräkning. Det för nu förevarande ändamål erforderliga förstärkningsanslaget bör alltså uppskattas till (14,500 + 5,000) 19,500 kronor.

Nämnda belopp torde lämpligen böra utgå av förslagsanslaget till oförutsedda utgifter. Riksdagens medgivande härtill lär böra inhämtas.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att för förstärkning av det under femte huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisade förslagsanslaget till Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet, posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, må till nämnda anslag från det för samma budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överföras ett belopp av 19,500 kronor.

2:o) **Arbetsrådet: Avlöningar.** I gällande avlöningsstat för arbetsrådet äro, bland annat, upptagna dels en post till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, å 28,900 kronor, dels ock en post till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal å 15,800 kronor. Från först-nämnda post utgår ett årsarvode av 2,000 kronor till en ledamot, tillika ställföreträdare för ordföranden, varjämte bland annat förslagsvis 10,300 kronor

må disponeras till dagarvoden till annan ledamot av arbetsrådet än ordföranden och chefen samt suppleant för sådan ledamot för deltagande i rådets sammanträden. Dessa dagarvoden, vilka tillkomma ledamot för högst 60 dagar under ett budgetår, utgå med 30 kronor till ordförandens ställföreträdare och dennes suppleant samt med 20 kronor till annan ledamot och suppleant för sådan ledamot.

I skrivelse den 17 januari 1938 har *arbetsrådet* till en början erinrat om innehållet av en tidigare till Kungl. Maj:t i ärendet av rådet ingiven skrivelse, vari orsaken till det i viss mån oförutsedda behovet av en ökning av rådets anslag under innevarande budgetår framhållits. Arbetsrådet hade därvid anfört bland annat:

Den arbetsböroda, som åvilade rådet, hade under de senaste åren varit i ständigt stigande. Stegringen hade föranletts dels av att antalet ärenden enligt lagen om arbetstidens begränsning den 16 maj 1930 ökats, dels ock av att genom 1936 års lantarbetstidslag reglering genomförts av arbetstiden inom jordbruk och trädgårdsnäring. Sålunda hade antalet inkommande ärenden den 9 november 1935 uppgått till 2,826, den 9 november 1936 till 2,979 och den 9 november 1937 till 3,670. Arbetsböroda hade emellertid ökat i högre grad än vad nyssnämnda sifferuppgifter gäve vid handen. De ärenden, som rådet hade att handlägga enligt lantarbetstidslagen, utgjordes nämligen till stor del av viktiga principiella avgöranden och utlåtanden rörande nämnda lags tillämpning och då jordbruk och trädgårdsnäring tidigare icke varit föremål för arbetstidsreglering samt förhållandena inom dessa rättsområden i mångt och mycket avveke från dem, som rådde inom industrien, vore det givet, att rådets beslut måste fattas efter ofta vidlyftiga utredningar och omsorgsfulla överväganden ur olika synpunkter. Det borde i detta sammanhang framhållas, att det under sista tiden visat sig nödvändigt för rådet att hålla ända upp till fyra sammanträden i veckan.

De under år 1937 genomförda ändringarna i lantarbetstidslagen innebure, bland annat, ej blott att antalet jordbruk, som omfattades av lagen, undergått flerfaldig ökning, utan även att en stor grupp arbetare (djurskötare), som förut icke varit underkastade arbetstidsreglering, numera fölle under lagen, varjämte åt rådet överlämnats att pröva och avgöra frågor om överflyttning av arbetstid från en tidsperiod till en annan. Dessa förhållanden hade ytterligare ökat behovet av arbetskraft hos rådet. Detta belystes därunder att, medan antalet inkommande ärenden enligt lantarbetstidslagen under tiden 1 juli—31 december 1936 utgjort 96, under tiden 1 juli—9 november 1937 inkommit 332 ärenden. Särskilt påfallande hade stegringen varit i samband med ikraftträdandet (den 1 november 1937) av nämnda lagändring. Sålunda hade under tiden 23 oktober—9 november 1937 inkommit ej mindre än 278 ärenden och sannolikt komme under den närmaste tiden antalet ärenden att ytterligare ökas.

I sin förevarande framställning konstaterar arbetsrådet, att denna sist uttalade förmodan i hög grad besannat sig. Antalet inkommande ärenden enligt lantarbetstidslagen hade under kalenderåret 1937 uppgått till 1,054, därunder 576 under tiden 10 november—31 december. Hela antalet ärenden under år 1937, berörande båda arbetstidslagarna, belöpte sig till 4,789, medan under år 1936 inkommo 3,479 och under år 1935 3,175 ärenden. Någon tendens till minskning av rådets arbetsböroda hade ännu icke visat sig; snarare kunde förmärkas en stegring av densamma. Dittills hade sålunda under år 1938 inkommit 623 ärenden, varav 557 gällt lantarbetstidslagen.

Nu antydda tendens har — framhåller arbetsrådet vidare — medfört, att under de senaste månaderna sammanträden måst hållas regelbundet fyra gånger i veckan, varav två för behandling av ärenden enligt lagen om arbetstidens begränsning och två för behandling av ärenden enligt lantarbetstidslagen. En följd härav har blivit, att antalet sammanträdesdagar för de fyra ledamöter, som deltaga i handläggningen av ärenden enligt båda nyssnämnda lagar, redan börjat närma sig det antal, för vilket arvode högst finge utgå. Med hänsyn härtill har arbetsrådet ansett en höjning av nämnda dagantal vara erforderlig samt härutinnan framhållit följande.

Under tiden 1 juli—31 december 1937 hade ifrågavarande ledamöter bevisat respektive 49, 50, 50 och 51 sammanträden. För tiden 1 januari—30 juni 1938 kunde antalet sammanträden beräknas till lägst 52 (två per vecka) och högst 78 (tre per vecka). Det syntes sannolikt, att det bleve nödvändigt att hålla tre sammanträden under större delen av de återstående månaderna av budgetåret. Rådet ansåge sig böra räkna med att antalet sammanträden under tiden 1 januari—30 juni 1938 komme att uppgå till omkring 70. Då det syntes obilligt, att ovannämnda fyra ledamöter under minst fem månader av innevarande budgetår skulle tjänstgöra utan dem eljest tillkommande ersättning för sammanträde, hemställde rådet, att bestämmelserna rörande dagarvode ändrades därhän, att sådant arvode finge utgå för högst 120 sammanträden.

I detta sammanhang har arbetsrådet anført, att av förenämnda post till dagarvoden under tiden 1 juli—31 december 1937 tagits i anspråk ett belopp av 6,890 kronor, varför det syntes ofrånkomligt, att posten komme att överskridas under innevarande budgetår.

Vidare har arbetsrådet hemställt om meddelande av bestämmelser om särskild ersättning till ställföreträdande ordföranden under den tid, han tjänstgjorde såsom ordförande och chef för rådet. Till stöd härför har arbetsrådet anført:

Under semester och annan ledighet för ordföranden uppehölls ordförandeposten av ordförandens av Kungl. Maj:ts utsedde ställföreträdare. Denne åtnjöte enligt rådets stat ett årsarvode av 2,000 kronor samt ett arvode av 30 kronor för varje sammanträdesdag. Under ordförandens ledighet hade ställföreträdaren handhaft de löpande ärendena, under det att avgöranden av större vikt i enlighet med bestämmelse i 19 § i den för arbetsrådet utfärdade instruktionen fått anstå i avvaktan på ordförandens återinträde i tjänst. De löpande ärendenas antal hade emellertid numera ökats i sådan grad, att ställföreträdarens arbetsbörda under ordförandens frånvaro bleve synnerligen betungande. Under sådana förhållanden syntes det rimligt, att denne bereddes särskild ersättning under ifrågavarande tjänstgöring som ordförande och chef för rådet, eftersom den ställföreträdande ordföranden eljest tillkommande ersättning väl finge anses bestämd med hänsyn till att han vid sidan av detta uppdrag skulle kunna utöva annan verksamhet.

För att kunna möta den betydande ökning i expeditionsarbetet, som jämväl blivit en följd av den av arbetsrådet antydda utvecklingen, hade det visat sig nödvändigt att i ganska hög grad anlita extra personal. De ärenden, som rådet hade att handlägga, vore i de allra flesta fall av mycket brådskande natur och det vore av synnerlig vikt, att sökandena erhöles besked utan onödig omgång. Arbetsrådet har härutinnan ytterligare anført:

För att biträda med ärendenas uppsättning — som eljest utfördes av rådets sekreterare med hjälp av en amanuens — hade hos rådet sedan början av november 1937 varit anställda två och tidvis tre juridiskt utbildade tjänstemän, vilka tjänstgjort på kvällarna. Anledningen till att nämnda tjänstgöringsform valts vore dels att rådet till en början icke kunnat överblicka varaktigheten av den utökade arbetsbördan samt att det visat sig önskvärt att bibehålla en med arbetet förtrogen personal, dels ock att rådets nuvarande lokalförhållanden, då sammanträden hölles så ofta som fyra gånger i veckan, icke utan stor olägenhet medgäve dagtjänstgöring för denna personal. Såsom extra skrivhjälp hade med kvällstjänstgöring arbetat i regel tre maskinskriverskor, varjämte med dagtjänstgöring anställdes ett skrivbiträde samt en kvinnlig tjänsteman, som bland annat biträdde med uppsättning av ärenden. Å registratorskontoret hade måst anställas ytterligare en tjänsteman med full tjänstgöring. Slutligen hade därjämte rådets stadigvarande anställda personal sedan lång tid tillbaka i stor utsträckning nödgats arbeta å övertid.

Till följd av nu anförda omständigheter hade posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal måst tagas i anspråk i en omfattning, som icke vid statens uppgörande varit förutsedd. Av ifrågavarande post, som vore beräknad för en genomsnittlig medelsåtgång av omkring 1,310 kronor i månaden, hade sålunda utbetalats under november månad 1937 2,978 kronor och under december månad 1937 2,822 kronor. Av anslagsposten, som under juli—december 1937 tagits i anspråk med sammanlagt 10,729 kronor 96 öre, återstode alltså allenast 5,070 kronor 4 öre. Då det syntes ofrånkomligt att för upprätthållande av rådets verksamhet äga tillgång till minst så stor personal, som anlåtats under november och december månader 1937, räknade arbetsrådet för tiden 1 januari—30 juni 1938 med ett anslagsbehov från posten grundavlöningar m. m. av ($6 \times 2,900$) 17,400 kronor. Då av nämnda post återstode ett belopp av 5,070 kronor 4 öre, syntes det alltså erforderligt, att posten för innevarande budgetår höjdes med omkring 12,500 kronor.

*Departements-
chefen.*

Den ökning av arbetsrådets verksamhet med därav följande stegrade utgifter, som gjort sig särskilt kännbar under senare halvåret 1937, sammanhänger — såsom arbetsrådet jämväl framhållit — till stor del med genomförandet av lantarbetstidslagen samt med vidtagandet av vissa ändringar i denna lagstiftning. Även om man i fortsättningen torde hava att räkna med en relativ minskning av rådets arbetsbörda, synes likväl någon väsentlig förändring i denna riktning ej vara att förvänta under återstoden av innevarande budgetår. Jag finner för den skull åtgärder påkallade för att bereda tillgång till medel för bestridande av ifrågavarande utgifter.

Vad därvid till en början angår den ifrågasatta utökningen av det antal sammanträdesdagar, för vilka ledamot äger rätt till dagarvode, synes en sådan skäligen under innevarande budgetår. Emellertid anser jag mig ej böra medverka till att sammanlagda antalet arvodesdagar för samma budgetår fastställas högre än till 100 per ledamot. Härav föranledd kostnadsökning torde med hänsyn till att posten till arvoden och särskilda ersättningar beräknats förslagsvis icke påkalla särskild framställning till riksdagen.

I fråga om den erforderlig befunna förstärkningen med 12,500 kronor av posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal föranleda arbetsrådets beräkningar icke någon erinran från min sida. Beloppet torde — i likhet med vad jag i det föregående förslaget beträffande förstärkningen av motsvarande post i socialstyrelsens avlöningsstat — lämpligen böra utgå av det för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Beträffande slutligen frågan om särskild ersättning till ställföreträdande ordföranden vid tjänstgöring såsom ordförande och chef för arbetsrådet saknas enligt min mening skäl att, på grund av den inträdda tillfälliga ökningen av rådets arbetsbörda, påkalla en ändring i nu gällande ordning.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att för förstärkning av det under femte huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisade förslagsanslaget till Arbetsrådet: Avlöningar, posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, må till nämnda anslag från det för samma budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överföras ett belopp av 12,500 kronor.

3:o) **Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar.** Gällande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten upptager, bland annat, en post till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal å 548,400 kronor.

I skrivelse den 14 januari 1938 har *riksförsäkringsanstalten* anfört, att anstalten redan i sin framställning om anslag till avlöningar för anstalten under nästa budgetår förutskickat, att det med hänsyn till den starka stegringen i anstaltens verksamhet, som blivit en följd av den rådande högkonjunkturen samt vidtagna lagändringar, syntes bliva oundgängligt att hemställa om ett tilläggsanslag till grundavlöningar m. m. för innevarande budgetår. Kostnaderna för detta ändamål kunde nämligen enligt anstaltens beräkningar antagas komma att under detta budgetår uppgå till omkring 610,500 kronor.

Beträffande den antydda stegringen i riksförsäkringsanstaltens verksamhet har anstalten i sin nu ifrågavarande skrivelse anfört ytterligare:

Antalet anmälda olycksfall bland i anstalten försäkrade arbetare hade utgjort 96,508 år 1935, 101,620 år 1936 och 116,295 år 1937. Antalet i riksförsäkringsanstaltens arbetsgivarförteckningar upptagna arbetsgivare hade för år 1934 uppgått till omkring 607,000, för år 1935 till omkring 635,000 och enligt senaste siffror, hänförande sig till arbetsgivarförteckningarna för år 1936, till omkring 664,000. En ytterligare ökning syntes vara att emotse enligt de arbetsgivarförteckningar för år 1937, som vore under upprättande.

Antalet ärenden angående försäkringsplikt hade år 1935 uppgått till 8,673, år 1936 till 9,556 och år 1937 till 10,961.

Riksförsäkringsanstaltens personal, inberäknat läkare, hade vid slutet av åren 1935—1937 utgjort respektive 382, 400 och 438.

Anstaltens utgifter till grundavlöningar m. m. hade för tiden 1 juli—31 december 1937 belöpt till 285,346 kronor. Under förutsättning att utgifterna

för första halvåret 1938 icke komme att öka, skulle under denna tid för ändamålet åtgå likaledes 285,346 kronor. Om därtill lades den beräknade kostnaden — 7,500 kronor — för arbetarskyddsbyråns personal, skulle det sammanlagda utgiftsbeloppet för hela budgetåret 1937/1938 kunna fastställas till 578,192 kronor, varigenom en brist av omkring 30,000 kronor skulle uppstå å anslagsposten.

Emellertid har anstalten räknat med att det för första halvåret 1938 komme att erfordras ytterligare ökning av anslaget. Anstalten har härom uttalat följande.

Under denna del av året ökades normalt utgifterna på grund av nödvändig förstärkning av försäkringsbyråns arbetskrafter för färdigställande av arbetsgivarförteckningarna och debitering av mindre arbetsgivare inom föreskriven tid. På grund av den fortgående ökningen i antalet registrerade arbetsgivare måste för nämnda arbeten beräknas ökad personal. Vidare föreläge inga tecken, som tydde på att den kontinuerliga ökningen i antalet anmälda olycksfall komme att upphöra under den närmaste tiden. Nämnda omständigheter utövade inverkan på omfattningen av arbetet å de flesta av anstaltens byråer. Det administrativa arbetet komme att ökas på grund av arbetarskyddsbyråns och yrkesinspektionens överflyttning från socialstyrelsen. Till vikarier under sommartiden erfordrades även någon ökning av anslagsmedlen. Slutligen ville anstalten erinra om det uppdrag att verkställa utredning rörande revision av olycksfallsförsäkringslagen, som lämnats anstalten. För detta ändamål kunde behov av extra arbetskrafter visa sig erforderligt.

Riksförsäkringsansalten ville ytterligare framhålla, att anstalten nödvändigtvis måste hava tillräckliga medel till sitt förfogande för att kunna utföra de arbetsuppgifter, som åvilade anstalten. Anstalten ägde icke rätt att vägra arbetsgivare försäkring i anstalten, de anmälda olycksfallen måste ovillkorligen skyndsamt regleras och premier snarast påföras samtliga arbetsgivare — mindre arbetsgivare inom viss föreskriven tid.

Anstalten har i anslutning till det anförda beräknat, att — utöver förenämnda belopp av 30,000 kronor — ytterligare en summa av 30,000 kronor kunde komma att visa sig erforderlig för täckande av anstaltens utgifter till grundavlönningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal.

Sammanlagt skulle alltså posten behöva förstärkas med 60,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till den kraftiga stegring, som kännetecknat riksförsäkringsanstaltens hittillsvarande verksamhet under innevarande budgetår och i betraktande av vad anstalten i sin framställning jämväl i övrigt anført, torde en förstärkning för samma budgetår av ämbetsverkets anslagspost till grundavlönningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal vara nödvändig.

I fråga om det sannolika medelsbehovet synes emellertid ämbetsverket hava räknat i överkant. Enligt vad jag inhämtat, torde förhållandet mellan antalet biträden i de högre och de lägre löneställningarna inom anstalten för närvarande vara relativt gynnsamt. Då man vidare lär kunna utgå från att i ett ämbetsverk av riksförsäkringsanstaltens natur de mekaniska skrivgöromålen ha en förhållandevis betydande omfattning, synes det mig till fyllest, om man förutsätter, att vid anställande av ytterligare erforderliga biträden dessa icke placeras högre än i 2:a lönegraden. Under sådana förhållanden

och då den nu konstaterbara bristen å ifrågavarande anslagspost angivits till omkring 30,000 kronor och man beträffande kostnaden för nyanställning av ytterligare personal enligt uppgift räknat med en marginal av 6,500 kronor, synes det totala medelsbehovet kunna begränsas till 55,000 kronor. Jämväl i detta fall torde beloppet lämpligen kunna utgå av det för innevarande budgetår beviljade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att för förstärkning av det under femte huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisade förslagsanslaget till Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar, posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, må till nämnda anslag från det för samma budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överföras ett belopp av 55,000 kronor.

4:o) **Pensionsstyrelsen: Avlöningar.** I gällande avlöningsstat för pensionsstyrelsen är, bland annat, upptagen en post å 282,300 kronor till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal.

I skrivelse den 16 december 1937 har *pensionsstyrelsen* gjort framställning om viss förstärkning för budgetåret 1937/1938 av angivna post, varvid styrelsen inledningsvis uttalat sig på följande sätt.

Styrelsen hade från och med den 1 januari 1937, i samband med ikraftträdandet av lagen om folkpensionering och förordningen om invalidunderstöd, erhållit ändrad organisation. I brist på erfarenhet om lagstiftningens inverkan på arbetet inom styrelsen hade det givetvis varit synnerligen vanskligt att på förhand beräkna behovet av arbetskrafter och därmed också avlöningsanslagets storlek. Utvecklingen hade emellertid visat en sådan tillströmning av ärenden i anledning av den nämnda lagstiftningen, att det skulle hava varit omöjligt för styrelsen att på ett tillfredsställande sätt inom anslagets ram fylla sina arbetsuppgifter. Trots de åtgärder styrelsen vidtagit hade det ej kunnat undvikas att arbetsbalans uppstått.

Från och med ingången av år 1938 trädde den nya lagstiftningen om dyrtidsgradering av folkpensioner och invalidunderstöd samt lagen om barnbidrag i kraft. Dessa lagstiftningsåtgärder hade redan medfört väsentlig ökning i styrelsens arbete och komme jämväl i fortsättningen att i avsevärd mån öka arbetsbördan. Hänsyn till de sålunda ökade arbetsuppgifterna hade emellertid icke tagits vid anvisandet av anslagen till styrelsen för innevarande budgetår.

Arbetsuppgifternas ökning hade dels i avsevärd grad påverkat det mera stadigvarande personalbehovet å vissa byråer inom styrelsen, dels ock medfört en tillfällig anställning av personal.

Rörande utgifterna under grundavlöningsposten till avlöning av personal, avsedd för fullgörande av stadigvarande arbetsuppgifter, anför styrelsen härefter bland annat.

I proposition (nr 53) till 1936 års riksdag, där huvudlinjerna för styrelsens ändrade organisation framlades, hade de årliga kostnaderna för grundavlöningar m. m. efter den nya organisationens genomförande angivits till 265,600 kronor. I sin anslagsskrivelse den 28 augusti 1936 hade styrelsen ansett sig

sakna anledning frångå denna beräkning beträffande budgetåret 1937/1938 och hade därför föreslagit utgiftsposten till oförändrat 265,600 kronor. Departementschefen hade i proposition (nr 266) till 1937 år riksdag i anledning av familjepensionsavdragen funnit beloppet kunna nedsättas till 259,300 kronor. I följd av sjukkassebyråns överförande från socialstyrelsen till pensionsstyrelsen från och med den 1 januari 1938 hade emellertid sistnämnda belopp höjts med 23,000 kronor till 282,300 kronor.

Vid anmälan av förutnämnda proposition nr 53 syntes departementschefen med vissa jämkningar hava godtagit styrelsens i skrivelse den 30 september 1935 gjorda beräkningar med avseende å behovet av icke-ordinarie arbetskraft. Därvid hade bland annat räknats med att 14 befattningar i amanuensgrad skulle erfordras. På grund av den starkt ökade arbetsbördan hade antalet amanuenser emellertid måst ökas till 18 och syntes ytterligare ökning bliva erforderlig. Därigenom uppkomme en merkostnad, vilken dock — med hänsyn dels till att de nyantagna amanuenserna tills vidare vore placerade i lägre grad än vad fallet varit med avseende å de i tjänsten äldre och dels till att en del av nyanställningarna verkställdes först under oktober månad detta år — syntes för innevarande budgetår begränsa sig till omkring 8,000 kronor.

I nyssberörda proposition hade departementschefen för styrelsens nya organisation beräknat behovet av extra ordinarie biträden i kontors- och skrivbiträdesgraderna till 105, varav 25 kontors- och 80 skrivbiträden. Den årliga lönekostnaden (nettolön) för detta antal befattningshavare uppginge till 186,540 kronor. Därjämte syntes för avlöning åt tillfällig personal hava beräknats 20,000 kronor, av vilket belopp ungefär hälften kunde antagas hava avsett skrivbiträden och återstående hälften kontorsgossar. Under innevarande år har styrelsen varit nödsakad att för styrelsens stadigvarande arbetsuppgifter anställa ett stort antal icke-ordinarie biträden. För närvarande finnes sålunda 46 extra ordinarie kontorsbiträden, 89 skrivbiträden (varav 67 vore extra ordinarie och 17 extra tjänstemän samt 5 tillfälliga befattningshavare), 9 kontorsgossar och 1 telefonist. Denna personal hade i huvudsak anställt under första halvåret 1937. Under våren 1938 syntes ytterligare ett antal biträden behöva anställas för det stadigvarande arbetet inom styrelsen. Särskilt avsåge styrelsen därvid personal för utbetalning av barnbidrag. De barn tillägg, som för närvarande utbetalades till cirka 13,000 mottagare, skulle successivt efter ingången av år 1938 ersättas med barnbidrag. Sådana beräknades redan efter relativt kort tid komma att utgå till cirka 40,000 mottagare med utbetalning huvudsakligen månadsvis. Det därigenom uppkomna merarbetet med barnbidragens bokföring och utbetalning syntes komma att medföra behov av ytterligare minst 10 kvinnliga biträden. Ansökningar om barnbidrag beräknades inkomma i början av år 1938 men komme sannolikt icke för föreligga i sådant antal, att nyssberörda personalökning skulle bliva erforderlig förrän omkring den 1 mars samma år. Kostnaden för lön åt den nu befintliga, för det stadigvarande arbetet anställda biträdespersonalen i grader lägre än den sjunde uppginge till 258,852 kronor. Lades härtill lön för 4 månader åt 10 nya skrivbiträden eller 5,920 kronor erhöles en summa av 264,772 kronor, vilken med 58,232 kronor överstege det belopp av 206,540 kronor, som för innevarande budgetår vore beräknat för personal inom ifrågavarande grader. — Vid beräkningarna hade personalen å sjukkassebyrån lämnats ur räkningen, enär för densamma avsedda anslagsmedel ungefärligen syntes förslå för ändamålet.

De nu angivna ökningarna i de mera bestående arbetsuppgifterna skulle sålunda kunna beräknas medföra en merutgift för innevarande budgetår av omkring 66,000 kronor.

Beträffande behovet av tillfälliga arbetskrafter under löpande budgetår och därmed förenade kostnader uttalar sig styrelsen sålunda.

Lagstiftningen om dyrortsgradering av folkpensioner och invalidunderstöd beräknades medföra, att cirka 120,000 pensionstagare, bosatta inom de två högsta ortsgrupperna, kunde efter ansökan få sina pensioner höjda. I proposition (nr 15) till 1937 års riksdag hade departementschefen uttalat, att hinder icke syntes böra möta, att dylik ansökan ingäves redan för den 1 januari 1938. Redan under maj och juni månader 1937 hade styrelsen vidtagit åtgärder för att så många som möjligt av ifrågavarande pensionstagare skulle vid pensionsutbetalningen i januari 1938 komma i åtnjutande av de förmåner, som den nya lagstiftningen avsåg att bereda. Särskild blankett hade fastställts för ansökning om ökning av pensionen, vissa andra förberedande åtgärder hade vidtagits och för arbetets utförande hade organiserats en särskild avdelning, som huvudsakligen arbetade i för ändamålet — efter Kungl. Maj:ts medgivande — förhyrda lokaler. Arbetet (registrerings-, gransknings-, uträknings- och expeditiönsarbete) vore av den omfattning, att detsamma icke skulle inom rimlig tid kunnat utföras annat än genom anlitande av tillfällig arbetskraft. Den 15 december 1937 hade cirka 107,000 ansökningar om höjning av pensioner i anledning av dyrortsgraderingen inkommit. Arbetet hade påbörjats i slutet av augusti månad och beräknades tillika med vissa kompletteringsarbeten i huvudsak vara slutfört med utgången av februari månad 1938.

Såsom förut nämnts komme ansökningar om barnbidrag att inflyta efter ingången av år 1938. Därjämte syntes ett synnerligen avsevärt antal ärenden, föranledda av förskottering från kommunernas sida av sådana bidrag, bliva föremål för behandling inom styrelsen. Dessa omständigheter komme otvivelaktigt att medföra en betydande arbetsanhopning, vilken syntes kräva — förutom annan personal — ett antal befattningshavare för registrerings-, skriv- och räknearbete. För ändamålet hade styrelsen avsett att under tiden mars—september 1938 använda en del av den personal, som tillfälligt anställts för det av dyrortsgraderingen av folkpensionerna föranledda arbetet.

Lagstiftningen om dyrortsgradering av folkpensionerna byggde, såsom redan antytts, på att ansökningar om dyrortsförhöjning skulle göras samt förutsatte en granskning av de inkomna ansökningarna och en jämförelse av dessa med tidigare ansökningshandlingar. Arbetet vore sålunda av en helt annan karaktär än det 1935/1936 utförda tekniska omräkningsarbetet. För arbetets utförande vore — förutom viss styrelsens personal i högre grad — för närvarande tillfälligt anställda 50 kvinnliga biträden samt en kontorsgosse. Av de förra uppbure 2 en ersättning av 180 kronor i månaden och 48 en ersättning av 150 kronor i månaden jämte dyrtidstillägg. Kontorsgossen betalades med 100 kronor i månaden jämte dyrtidstillägg. Denna arbetsstyrka förestodes närmast av en kontorist — vilken enligt Kungl. Maj:ts den 3 december 1937 lämnade medgivande därför ägde såsom särskild ersättning uppbära 60 kronor för månad — och beräknades erhålla sysselsättning till och med februari månad 1938. Efter utgången av december månad syntes å avdelningen allenast ungefär 10 biträden erfordras till utgången av budgetåret, vilka kunde förväntas bliva sysselsatta med arbete på grund av lagstiftningen om barnbidrag samt med efterarbeten i anledning av dyrortsgraderingen, i den mån sådana förekomme.

Kostnaderna för avlöning åt denna personal hade för tiden augusti—november 1937 uppgått till 21,296 kronor, bortsett från dyrtidstillägg. För återstoden av budgetåret syntes i enlighet med de ovan lämnade uppgifterna kostnaderna böra beräknas till 29,700 kronor. Sammanlagda kostnaderna skulle

alltså uppgå till cirka 51,000 kronor. Därtill komme emellertid — för möjliggörande av den förut berörda jämförelsen med tidigare behandlade ansökningar om folkpension — kostnader för arbete med framskaffande av cirka 120,000 äldre ansökningsakter samt återinsättning av desamma i styrelsens arkiv. Arbetet, som visat sig vara av synnerligen tidsödande och besvärlig beskaffenhet, måste i huvudsak utföras å övertid. Kostnaden för övertidsarbetet syntes kunna beräknas till omkring 10,000 kronor. Den tillfälliga direkta merkostnaden i löneavseende i anledning av arbetet med dyrortsgradering och barnbidrag kunde därför beräknas till 61,000 kronor.

Enligt dessa beräkningar skulle alltså det belopp, varmed posten till grundavlöningar behövde förstärkas, kunna uppskattas till (66,000 + 61,000) 127,000 kronor. Styrelsen meddelar emellertid, att beloppet kunde något reduceras. Härom anför styrelsen följande.

I sin skrivelse den 30 september 1935 angående anslag till styrelsen för budgetåret 1936/1937 hade styrelsen framhållit, att det till grundavlöningar då beräknade beloppet borde kunna reduceras med hänsyn till förordnanden å tjänster å ordinarie stat samt till andra ledigheter än semestrar. Med vilket belopp en sådan reduktion kunde verkställas vore emellertid vanskligt att på förhand angiva. Styrelsen hade ansett försiktigheten bjuda att icke beräkna detsamma högre än till 22,000 kronor. Enligt den erfarenhet styrelsen numera vunnit, syntes detta avdragsbelopp vara för lågt beräknat. I anledning härav och då under innevarande budgetår vikariatsförordnanden kunde antagas i stor utsträckning komma icke-ordinarie befattningshavare till del, syntes avdragsbeloppet för detta budgetår kunna beräknas till omkring 30,000 kronor. Den beräknade merutgiften å 127,000 kronor kunde därför reduceras med (30,000 — 22,000) 8,000 kronor.

Under hänvisning till det anförda har styrelsen hemställt, att posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal måtte för budgetåret 1937/1938 förstärkas med (127,000 — 8,000) 119,000 kronor.

*Departements-
chefen.* Såsom framgår av pensionsstyrelsens redogörelse, har styrelsen — till förhindrande av uppkomsten av en alltför stor arbetsbalans vid ikraftträdandet av den nya lagstiftningen rörande dyrortsgradering av folkpensioner och invalidunderstöd — sett sig nödsakad att under hösten 1937 anställa tillfällig personal i betydande utsträckning. Behovet av personalförstärkning för angivna ändamål torde jämförelsevis snart komma att upphöra, men en del av den anställda personalen lär på grund av den arbetsanhopning, med vilken är att räkna i anledning av den nu ikraftträdde lagen om barnbidrag, bliva erforderlig under hela återstoden av löpande budgetår.

Vidare har den ökning av styrelsens för framtiden bestående arbetsuppgifter, som ifrågavarande lagstiftning medfört, föranlett styrelsen att nyanställa viss icke-ordinarie personal, avsedd för fullgörande av stadigvarande uppgifter, varjämte styrelsen räknar med att av samma orsak ytterligare personal måste nyanställas under våren 1938.

Då vid uppskattningen av styrelsens avlöningsanslag för budgetåret 1937/1938 hänsyn icke kunnat tagas till det extra personalbehov, som föranledes av omförmälda lagstiftning, är det uppenbart, att detta anslag icke kommer att bliva till fyllest, vadan ytterligare medel måste ställas till sty-

relsens förfogande. Det i sådant hänseende erforderliga beloppet uppskattar jag i likhet med styrelsen till 119,000 kronor. För jämväl denna förstärkning torde förslagsanslaget till oförutsedda utgifter böra anlitas.

På grund av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att för förstärkning av det under femte huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisade förslagsanslaget till Pensionsstyrelsen: Avlöningar, posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, må till nämnda anslag från det för samma budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överföras ett belopp av 119,000 kronor.

5:o) **Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar.** Gällande avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, som slutar å ett belopp av 37,500 kronor, upptager bland annat en post till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal å 9,300 kronor.

I skrivelser den 20 oktober och den 27 december 1937 har *medicinalstyrelsen* anmält behov av ytterligare medel för avlöande av extra personal vid ifrågasvarande laboratorium under budgetåret 1937/1938.

Styrelsen hänvisar därvid till en av laboratoriets föreståndare H. Nilsson gjord framställning, vari denne framhållit, bland annat, att en ökning av personalen vore erforderlig för ett fullföljande av det arbetsprogram, varå storleken av de vid 1937 års riksdag höjda avgifterna för kontroll av handeln med s. k. farmaceutiska specialiteter grundats. Föreståndaren erinrar jämväl, att i ett av tillkallade sakkunniga den 15 oktober 1937 avgivet betänkande med förslag till omorganisation av statens farmaceutiska laboratorium betonats, att en väsentlig utökning av laboratoriets personal vore nödvändig, därest laboratoriet skulle kunna fullgöra detsamma åvilande uppgifter, främst med avseende å kontrollen av de farmaceutiska specialiteterna. Föreståndaren beräknar medelsbehovet för anställande av erforderlig extra personal under innevarande budgetår till 10,000 kronor, varav 4,000 kronor för insulinstandardisering, 2,400 kronor för värdebestämning av sexualhormoner och 3,600 kronor för kemiska undersökningsarbeten.

I anslutning härtill och under åberopande tillika, att utgifterna för berörda personal torde komma att tillfullo uppvägas genom de förhöjda kontrollavgifter, som 1937 års riksdag beslutat, har *medicinalstyrelsen* hemställt, att för innevarande budgetår måtte anvisas 10,000 kronor för erforderlig utökning av laboratoriets personal.

Med hänsyn till den synnerliga angelägenheten av att prövningen av de farmaceutiska specialiteterna utan tidsutdräkt fullföljes i den omfattning, som avsågs vid den av 1937 års riksdag beslutade förhöjningen av kontrollavgifterna för dessa specialiteter, torde en förstärkning redan under innevarande budgetår av farmaceutiska laboratoriets personal få anses nödvändig. Mot det belopp, som *medicinalstyrelsen* i sådant syfte äskat, har jag intet att

*Departements-
chefen.*

erinra. Jag tillstyrker därför, att hos riksdagen göres framställning om anvisande av det begärda beloppet.

I likhet med vad jag i övriga nu angivna fall föreslagit, synas ifrågasvarande medel lämpligen böra överföras från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Under åberopande av det anförda hemställer jag alltså, att Kungl. Majt måtte föreslå riksdagen

att för förstärkning av det under femte huvudtiteln för budgetåret 1937/1938 anvisade förslagsanslaget till Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar, posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, må till nämnda anslag från det för samma budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överföras ett belopp av 10,000 kronor.

Med bifall till vad chefen för socialdepartementet sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils-Sture Lindqvist.